त्रिनेत्रं च आगच्छ गणनायकं १ गणानांत्वागणपतिं हवा
महे प्रियाणांत्वाप्रियपतिं हवामहे निधीनांत्वानिधिप
तिं हवामहे वसोममआहमजानिगर्भधमात्वमजासि
गर्भधम् १ गणेशंस्थापयामि हिमाद्रितनयांदेवीवर
दांशंकरप्रियां लंबोदरजननीत्वांगौरीमावाहयाम्यहं २
आयंगौः पृश्निरक्रमीदसदन्मातरंपुरः पितरंचप्रयंस्वः
२ गौरींस्थापयामि सुवर्णसांपद्महस्तांविष्णोर्वक्षस्थ
लस्थितांत्रैलोक्यपूजितांदेवीपद्मामावाहयाम्यहं ३

२

हिरण्यरूपा उषसो विरोक उभाविन्द्रा उदीथः सूर्यश्च।
आरोहतं वरुण मित्र गर्तं ततश्चक्षाथामदितिं दितिं च मि
त्रासि वरुणोसि ३ पद्मोस्थापयामि उत्पन्नासी सरिता
नां कांची कुंडलधारिणी देवराजप्रियानंदा छविमावा
हयाम्यहं ४ कदाचन प्रयुछसुभे नियासि जन्मनि
तुरीयादित्य सवनं त इंद्रियमातस्थावमृतं दिव्यादिसे
नस्त्वा ४ स्वधींस्थापयामि वेदव्रतकरे सुज्ञाह
स्मंतु क्रियवासने बुद्धिप्रदायनी देवी मेधामावाह।

२

याम्यहं ५ मेधां मे वरुणो ददातु मेधामग्निः प्रजापतिः मे
धामिंद्रश्च वायुश्च मेधां धाता ददातु मे स्वाहा ५ मेधांस्था
पयामि जगत्स्रष्टा वृ पृथ्वी स्त्रीरूपेण विवस्थितां ॐकारी
द्रूपगवती सावित्रीमावाहयाम्यहं ६ उपयामगृहीतो।
सि सावित्रोसि चनोधाश्चनोधा असि चनो मयि धेहि जि
न्व यज्ञं जिन्व यज्ञपतिं भगाय देवाय त्वा सवित्रे ६ सा
वित्रीं स्थापयामि विश्वरूपा त्वयाकार कारकोंबरधारस
दा त्रैलोक्ये पूजितां देवी विजयामावाहयाम्यहं ७ वि

३

ज्येष्ठस्तु: कपर्दिनो ह्यीशानो बाणवां उतः अवेशन्नस्वया इष।
व आतुरस्य निषंगधिः ७ ॥ विजयां स्थापयामि ॥ दैत्यप्रहृ
यकरीं देवानां चाभयप्रदां ॥ गीर्वाणवंदितां देवीं जयामा।
वाहयाम्यहं ॥ ८ ॥ याते रुद्र शिवा तनूरघोरा पापकाशि।
नी तया नस्तन्वा शंतमया गिरिशंताभिचाकशीहि ॥ ८
जयां स्थापयामि ॥ मयूरवाहनां देवीं शक्तिपङ्कजधुद्धरी।
आवाहये देवसेनां तारकासुरमर्दिनीं ॥ ९ ॥ देवानां भद्रा।
सुमतिर्ऋजूयतां देवानां रातिरभिनो निवर्त्ततां ॥ देवा

३

नां सख्यमुपसेदि[illegible]मा वयं देवान आयुः प्रतिरंतु जीवसे ९
देवसेनां स्थापयामि ॥ त्रयस्त्रिंशतिकोटीनां देवतानां प्रयच्छ
ति ॥ देवलोकार्चितां देवीं स्वाहामावाहयाम्यहं ॥ १९ ॥ स्वा
हा यज्ञं मनसः स्वाहोरोरंतरिक्षात्स्वाहा ॥ द्यावापृथिवीभ्या
ं स्वाहा वातादारभे स्वाहा ॥ २० ॥ स्वाहां स्थापयामि ॥ कव्य
मादाय शततं पितृभ्यो या प्रयच्छति ॥ पितृलोकार्चितां देवीं
स्वधामावाहयाम्यहं ॥ २१ ॥ पितृभ्यः स्वधायिभ्यः स्वधानमः
पितामहेभ्यः स्वधायिभ्यः स्वधानमः ॥ प्रपितामहेभ्यः स्व।

॥ ५ ॥

धायिन्यः स्वधानमः ॥ अक्षन्पितरो मीमदंत पितरोतीतृपं
त पितरः पितरः शुंधध्वम् ॥ ११ ॥ स्वधां स्थापयामि ॥ नृत
ग्राम्युदं रूसमेयाभिताद्दित मपुरा ॥ त्रैलोक्यपूजितां दे
वीं मातृमावाहयाम्यहं ॥ १२ ॥ आपो अस्मान्मातरः शुं
न्धयंतु घृतेन नो घृतप्वः पुनंतु विश्वं हि रिप्रं प्रवहं
ति देवी हृदिदाम्यः आचिराष्टतरोमिदी ह्मातु प्रसोत्तर
रसितान्त्वा शिवाः सम्मामस्तिरिदद्येन ह्वर्णपुष्प ॥ १२ ॥
मातृस्थापयामि ॥ आवाहये लोकमातॄन् जगत्पालनॄ ॥ ५ ॥

मत्वरं शाकाद्यैरर्चिता विद्यालोचेराराधने प्रिय ॥ १३ ॥ ना
यैदाषुस्तारस्तुनापाच्छस्ते धंव भूसहिस्थापयामि ॥ येका
रं बृषिश्लायनाकायप्रविवेशारं देवलोकायपेक्षितारम
त्पुष्पलोकायप्रकरितारः सर्वेभ्यो लोकेभ्य उपरेत्नार
मवरुक्लैवथायोपमृंष्यितारं मेधायवासः पल्सलीप्रका
मायुरजयत्रीं ॥ १३ ॥ लोकमातृस्थापयामि ॥ मत्वेतुस्व
कारिगोचेदेवातुयरुकारणी ॥ सर्वकामसमसंख्यधे ध
तिमावाहयाम्यहं ॥ १४ ॥ यस्मानमुतचेतोध्रुति ॥ स्वय

५

ज्योतिरंतरमृतंप्रजासु॥ यस्मान्नऋते किंचन कर्म्मक्रियु
ते तन्मे मनः सिवसंकल्पमस्तु॥ २४॥ ग्रनीस्थापयामि
आवाहयेम्मि नोतु स्तौ सर्वलोकेषु पूजितो॥ संतोषमा
विता चायेरक्षणीयाध्वरे मम॥ २५॥ त्वष्टातुरीयोअ
ग्रतइंद्राग्नीपुष्टिवर्द्धनाद्विपादात्छंदइंद्रियमुक्षागो
र्नवयोदधुः॥ २५॥ तुष्टा स्थापयामि॥ नामल्लादेवतारे
वीदेवमंत्रेचसर्वदा॥ यंत्राररक्षाकरीगोत्रेदेवीमावाह
याम्यहं॥ २६॥ अंबेअम्बिकेंबालिके नमानयति क

५

६

श्वनसंसस्त्यश्वकः सुभद्रिकांकांपीलवासिनीम्॥ २६॥ कु
लदेवांस्थापयामि॥ इतिमातृस्थापनराम्होकरिषांत
प्राणम्॥ आदौगणपतिपूज्य॥ अंतेस्वचास्मिदेवता कु
र्य्यात् यावसोर्द्धारां पंचधारां घृतेनतु॥ कारयेत्सप्तधा
रांवानातिनीचानतोच्छ्रिता॥ १॥ लक्ष्मीश्रीधृतीमेधापु
ष्टा स्वाहाशरस्वती॥ सर्वेषुवृद्धकार्येषु सप्तैतेघृतमा
तरः॥ २॥ वसोःपवित्रमसिसतधारेति वसोर्धारां तु का
रयेत॥ वसोःपवित्रमसिशतधारं वसोःपवित्रमसिस

६

हस्त्रधारमदेवस्त्वा सविता पुनातु वसोः पवित्रेण शतधा
रेण सहस्त्रधारेण । लक्ष्मीं स्थापयामि वसोः पवित्रमसि
मंत्रः श्रीं स्थापयामी वसोः पवित्रमसि मंत्रः धृतीं स्था
पयामि वसोः पवित्रमसि मंत्रः मेधां स्थापयामि वसो
सोः प० मंत्र प्रज्ञां स्थापयामिः वसोः पवित्रमसि मंत्रः ।
स्वाहां स्थापयामि वसोः पवित्रमसि मंत्रः सरस्वती ।
स्थापयामिः प्रतिष्ठा मदस्त्वा मित्रावरुणा नदस्तुः शं
योराश्मिन्नामिदमस्तक रास्त्वत्र अश्रीमहिगा धनुर्न्तश्शति

६

स्यां नमो दिवे बृहते साधनाय १ मनोजूतिर्जुषतामा
ज्यस्य बृहस्पतिर्यज्ञमिमं तनोत्वरिष्टं यज्ञꣳ समिमं दधा
तु विश्वेदेवास इह मादयंतामो३ं प्रतिष्ठ २ मनोजू
तिर्जुषतामाज्यस्येति मनसा वा इदꣳ सर्वमाप्तं मनसे
वैनत्सर्वमाप्नोति बृहस्पतिर्यज्ञꣳ समिमं दधात्विति यद्धि
दृहेतत्संदधाति सर्वं वै विश्वेदेवास इह मादयंतामिति
सर्वं वै विश्वेदेवाः सर्वेणैवैतत्संदधाति सयादिकामयेत्
तं ब्रूयात्प्रतिष्ठेति ३ एष वै प्रतिष्ठानाम यज्ञो यद्वैतेन

७

यत्नेन युक्तं ते सर्वमेव प्रतिष्ठितं भवति ॥ ४ ॥ अद्य पूर्वो० तिथौ
भवतां ब्राह्मणानां वचनात् गौर्यादि षोडस मातृगणो वसो।
र्धारा सहितानां गणेश गोत्रदेव्यानां आगच्छ सुप्रतिष्ठिताः फ
लदा वरदा भवंतु ॥ आचमनं प्राणायामं ॥ स्वस्ति न इन्द्रः ॥ अद्
य पूर्वोच्चरित ममसुतस्य तां सुतायाः ॥ विवाहोत्सव कर्म।
प्रारंभ निमित्तं गौर्यादि चतुर्दश मातृभ्यः वसोर्धारा सहिते।
भ्यः गणेश गोत्रदेव्या सहितेभ्यः घृतयुत नैवेद्य अमृतरस।
रूपेण प्रियतां वरदा भव ॥ अर्घ्यं पुष्पं फलं तोयं रत्नानि विविधा

धा ५

७

नि च ॥ गृहाणार्घ्यं मया दत्तं देहि मे वांछितं फलं ॥ रूपं देहि ज
यं देहि भाग्यं भगवन् देहि पुत्रान् देहि धनं देहि सर्वान् कामा
श्च देहि मे ॥ गौर्यादि षोडस मातृभ्यः वसोर्धारा सहितेभ्यः।
गणेश गोत्रदेव्या सहितेभ्यः ॥ धूपदीप नैवेद्य फलैक अर्घ्यं
मुद्रार्पणं समर्पयामि ॥ तांबूलं मुखवासं च समर्पयामि।
अद्य पूर्वो० तिथौ ॥ अमुक कर्म प्रारंभ निमित्तं गौर्यादि
चतुर्दश मातृगणां गणेश गोत्रदेव्या सहितानां पूजन कृत
स्य विधेयं न्यूनातिरिक्तं तत्सर्वं भवतां ब्राह्मणानां वा।

वनात् मातृप्रसादात् सर्वं विघ्नपरिहरणमस्तु ॥ स्वस्ति
वाचन ॥ नीलकमंत्र आशीर्वादः ॥ इति मातृस्थापनं स
मासं ॥ अर्घ्यबांधने ॥ आपः हरिः कुशाः अक्षताः दधिचंद
नमक्षता दूर्वाशार्घ्यपात्रेषु ॥ आस्तां गोत्र अर्घ्यं उच्यते ॥ समु
लंचदेहमेकन्यालश्च भवतु ॥ आस्तुः श्रीगुणन अ
नुवाक ॥ १७ प्रथमः २ इत्युवनकोशेन्द्रलोके जंबुद्वी
पे भरतवर्षे भरतखंडे ॥ आर्यावर्तान्तर्गते ब्रह्मावर्तैकदेशे
कुमारिकाखंडे पुष्करारण्ये ॥ श्रीसरस्वत्या गंगायाः उत्त

रे कुले गणायतने गोमयोपलिप्ते मदेशे देवब्राह्मण
वैश्वानरसंनिधौ अमुकस्थले द्वितीयपरार्धे श्रीश्वे
तवाराहकल्पे वैवस्वतमन्वंतरे अष्टाविंशतिमे युगे
कलियुगे प्रथमचरणे [illegible] अमुकायने अमुकर्तौ ॥ अमुकमा
से अमुकपक्षे ॥ अमुकतिथौ ॥ अमुकवासरे ॥ यथास्थित
नक्षत्रयोगकरणलग्नमुहूर्ते मम बाध्ये एवं माघे प्रवरसं
यो [illegible] गुणगणविशेषेण विशिष्टायां शुभपुण्यतिथौ ॥ मम अ
मुक प्रारंभनिमित्तं ॥ आचार्य ब्रह्मऋत्विजां अर्घ्यमहं क

२

दिभैः मे अर्घेऽत्रार्घोऽर्घः प्रतिगृह्यतां प्रतिगृह्णामि आ
चार्य एतत्ते पाद्यं पादावनेजनं एष वो अर्घः पादप्रक्षालनं
पादःसृजनं इदमर्चनं चंदनं पुष्पं॥ ब्रह्मन् एतत्ते पाद्यं० पु
ष्पं ऋग्वेदस्यर्त्विक् पाद्यं० पुष्पं यजुर्वेदस्यर्त्विक्०
पुष्पं सामवेदस्यर्त्विक्० पुष्पं अथर्ववेदस्यर्त्वि० पुष्पं
समस्तऋत्विजानां एतत्ते पाद्यं० पुष्पं स्वपादप्रक्षालनं
: आचमने प्राणायामे स्वस्तिवाचनं० उपकल्पितयो०
पुष्पाति यो मम अमुकप्रारंभेति देगनवयगृहु हुरवसं॥

२

त्प्रारंभनिमित्तं आचार्यब्रह्मऋत्विजानां वरणमहं क
रिष्ये॥ अमुकगोत्रं त्रिप्रवरं ब्राह्मणं त्वामहं वृणे॥ अमु
कगोत्रं त्रिप्रवरं ऋत्विजं वृणे॥ स्वयं ऋत्विजो भवत इद
मर्चनं चंदनं पुष्पं॥ यथादत्तं गंधाद्यर्चनं आचार्यब्रह्मऋ
त्विग्भ्योऽहं संप्रददे॥ इदमर्चितं वो ज्योतिः॥ अर्चनविधे परि
पूर्णम्॥ आचमनं तद्यादास्मानेयथासंपन्नं भोजनं॥ आ
चार्य० संप्रददे॥ सुप्रोक्षितादिकर्णं सुप्रोक्षितोयं देशो
ऽस्तु॥ शिवा आपः संतु॥ सौमनस्यमस्तु॥ अपस्मनद्रु

१०
ग्र॰ः

ले वा यजमानकुलेषु सपरिवाराणां दीर्घमायुरस्तु ॥ अस्तु
शांतिरस्तु ॥ अस्तु पुष्टिरस्तु ॥ अस्तु तुष्टिरस्तु यमापादि
के रोगं अस्माकं अकल्याणं तद्दूरे प्र[illegible]तिहतमस्तु ॥ द्वि
पदे चतुष्पदे च शुः गृहे लक्ष्मीः सुन्नर्श शांतिर्भवतु ॥ अस्य वरु
णस्थापितशास्तिध्यर्थं कृतं उत्सुग्धिकावुस्त्र प्रसान्नाये मन
सि परिकल्पितं ॥ इदं द्रव्यं ॥ अग्निदैवतं गंधाक्षतपुष्पायुर्चि
तं ॥ शास्त्रोक्तपुण्यफलप्राप्त्यर्थं आचार्याय ब्राह्मणाय तुभ्यमहं
संप्रददे ॥ पुनः हस्ताः अद्यं तिथौ ॥ अस्य वरुणस्थापनार्थं कृतस्य

सां॰१

१०

विधेर्यन्युनामतिरिक्तं तत्सर्वं भवतां ब्राह्मणानां वचनात् तद्व
रुणप्रसादात् परिपूर्णमस्तु ॥ स्वस्तिवाचनं नालिकेरं ग्र
हित्वा ॥ अथ वरुणाय धर्मपतये ब्राह्मणाय वमयं चरु।
निर्वपति तदनं वरुणाय धर्मस्पतिर्धर्मस्य पतिं करो
ति परमात्मा वै श्रायो धर्मस्य पतिरसद्यो हि परमतां गच्छति
तठः हि धर्मउपयुंति तस्माद्वरुणाय धर्मपतये ॥ १ ॥ वरु
णमंत्रः ॥ अस्य यागस्य निष्पत्तौ न वंतोन्यर्थितामया ॥ सुप्र
शांतं प्रकर्तव्यं शांतिकं विधिपूर्वकं ॥ २ ॥ दत्तैः परिसमुह्य

११

गोमयेनोपलिप्य ॥ स्रुवेणोल्लिख्य अग्निमुखं समाधाय ॥ द
क्षिणतो ब्रह्मासनं ॥ उत्तरतः प्रणीतासनं ॥ तत्र ब्रह्मोपवेश
नं ॥ यावत्कर्मसमाप्ते ॥ तावत्ब्रह्मा नवत् ॥ उत्तरे प्रणी
ताप्रणयनं ॐ प्रणयः ॐ इत्यनादिष्टं वार्यं दनैरस्य ॥ प्रदक्षि
णं परिस्तरणं पात्राच्छादनं पवित्रच्छेदनानि ॥ त्रीणि पवित्र
छे प्रोक्षणीपात्रं ॥ आज्यस्थाली ॥ चरुस्थाली ॥ सम्मार्गकुशा
उपयमन [illegible] कुशाः ॥ समिध [illegible] स्तिस्रः ॥ स्रुक् स्रुवः ॥ आज्य
तंदुला पूर्णपात्रं च पवित्रच्छेदनानि पवित्रीकरणं ॥ त्रि

११

णि छित्वा त्रीणि त्याज्य ॥ द्वित्र्याद्यः सपवित्रेण हस्तेन प्रणी
तोदकेन प्रोक्षणं त्रिः सर्वं ॥ उत्पवनं ॥ उत्सवनं ॥ तासामपां
त्रिः प्रोक्षणीनां प्रोक्षणं ॥ आज्यस्थालीप्रोक्षणं ॥ चरुस्था
लीप्रोक्षणं ॥ उपयमनकुशाप्रोक्षणं ॥ समिधप्रोक्षणं ॥ तंदु
लाप्रोक्षणं ॥ पूर्णपात्रप्रोक्षणं ॥ असंचरे प्रोक्षणीयं सप
वित्रां निधाय ॥ आज्यस्थाल्यां आज्यनिर्वापनं ॥ चरुस्था
ल्यां चरुनिर्वापनं ॥ दक्षिणतो गाराधिकरणं ॥ तत्राज्याधिश्र
यणं ॥ मध्ये चरोरधिश्रयणं ॥ गृहीतोल्मुकं नयोः पर्यग्निकरणं

१२
ग्रह०

मुखेनअग्रपर्णंतदकोणपश्चिमे ॥ आप्तुः ॥ शिद्यात्इतिअनुवाकृ
७ ॥ पतंति मूरुमंडलमाभीये ॥ मध्येतुभास्करं विद्यात्अग्नि
वेश्ववदक्षिणे ॥ यद्क्षिणेनोक्तिं विद्याबुध पूर्वोत्तरेणतु:
उत्तरेणगुरुं विद्यात् ॥ पूर्वेणैवतु भार्गवं पश्चिमेन शनी विद्यात्
राहुंदक्षिणपश्चिमे ॥ २ ॥ पश्चिमोत्तरतः केतुं स्थापयेच्छु
क्लतंदुलैः ॥ वर्तमंडलमादित्येचतुरस्रंनिशाकरे ॥ ३ ॥ महि
पुत्रेत्रिकोणंस्यात्बुधेवैबाणसंनिभो ॥ गुरो [illegible] वैपदशाका
रपंचकोणंतुभार्गवे ॥ ४ ॥ मंदेचधनुषाकारं शूर्पाकारंतुरा

ग्रह०
१२

सु
हवे ॥ केतवेचध्वजाकारं मंडलानि प्रकल्पयेत् ॥ ५ ॥ स्कंदो।
गौप्राङ्मुखो ज्ञेयो गुरुः सौम्याउदङ्मुखो ॥ प्रत्यङ्मुखः शनि
श्शेषाःसर्वेदक्षिणतोमुखाः ॥ ६ ॥ उदयंतमरुणंतेजस्तेजस्वि
नंभयप्रदं ॥ दुर्निरीक्ष्यं सुगमनं सूर्यमावाहयाम्यहं ॥ १ ॥ नो
नोधमदृश्यप्रकृष्मद्रकृतिकद्विजयोद्भवः ॥ रक्तकांस्यप
गोत्रैयुधिष्ठिरजपश्चलोछिन ॥ २ ॥ सप्ताश्ववाहनागच्छ पू
र्वमध्येवरप्रदः ॥ अग्निदूतेतिमंत्रेणरुद्ररूपिप्रतिष्ठि
तः ॥ ३ ॥ अग्निंदूतंपुरोदधेहव्यवाहमुपब्रुवे देवां२ आसा

१३
ग्र०

सादयादि ॥ १ ॥ सूर्यं स्थापयामि ॥ द्विजराज सुरश्रेष्ठ
तारा द्विपत्र नंदन ॥ उषधिनां मृगमनं सोमं वाहयाम्यहं
४ ॥ आत्रेय चंद्र जगत्त्राण यमुना विषयोद्भव ॥ शुभ्रेत्रा
त्रेय गोत्रे मृगदा पाणि वरप्रदः ॥ ५ ॥ दशाश्व वाहनायाहि
तु भास्तु पि समाविशः ॥ हुताशन दले देव मंत्रेण अस्वग्नि
नार्चित ॥ ६ ॥ अश्वत्थे शोधि स्तो वो शोषधीरनु रूपसेगा
नैसंजायसे तुणः ॥ २ ॥ सोमं स्थापयामि ॥ निर्जितास्च
शत्रुणां यजमानाधिदैवतं ॥ क्षितिसु [illegible] यिमानिच

सो० ९
१३

प

भौम मावाहयाम्यहं ॥ ७ ॥ उज्जैन्यां समुत्पन्नो भौमो भौमश्च
तुर्भुज ॥ भारद्वाज कुले जातः शक्ति गदाधरः ॥ ८ ॥ वरदे
मेषमारूढः स्कंद प्रांतडितप्रभो ॥ स्योना पृथिवी मंत्रेण द
क्षिण्यां मे प्रतिष्ठितः ॥ ९ ॥ स्योना पृथिवि नो भवा नृक्षरा निवे
शनी यच्छा नः सर्मसप्रथाः ॥ भौमं स्थापयामि ॥ ७ ॥ बुधो बु
द्धिप्रदाता च सोमदर्प मनुयशः ॥ यजमानहिताचाय बुध
मावाहयाम्यहं ॥ १० ॥ अत्रेश्चंद्रसुत श्रीमान्मागधायां स
मुद्भवः ॥ अत्रि गोत्रश्चतुर्बाहुः खड्ग खेटक धारक ॥ ११ ॥ गदा

१४
ग्र०

धारक सिंहस्त सुवर्णवर्णसमनाविश्रा ॥ कुंभवुद्धांशा पुत्रैव
इदं विष्णुप्रपूजित ॥ १२ ॥ इदं विष्णुर्विचक्रमे त्रेधा निदधे
पदं समूढमस्यपांसुरे स्वाहा ॥ बुधं स्थापयामि ॥ बुध्याय
स्वसमो नास्ति देवतानां पुरोहित ॥ त्राता च सर्वदेवानां गु
रुमावाहयाम्यहं ॥ १३ ॥ अंगिरो वाचस्पते पित संयान सिंधुम
ण्डले ॥ एह्यांगिरिसगोत्रेय हृयाद्ध्वदशध्वजुंजि ॥ १४ ॥ दंडाह
स्त वरदः कमंडलुधर प्रभो ॥ महाईउद्धृति सप्रज्योवि
थिवनुत्रेदले ॥ १५ ॥ महाइंद्रो वज्रहस्तः षोडशी शर्मय

ग्रं०

१४

च्छतु हंतु पाप्मानं योस्मान्द्वेष्टि ॥ गुरुं स्थापयामि ॥ सोमतु
त्योदितिशाज्ञो दानवानां पुरोहितः ॥ त्राता च सर्वदैत्यानां
शुक्रमावाहयाम्यहं ॥ १६ ॥ नोनोनोजकटेजात शुक्रश्वेतां
श्ववाहनः ॥ समागच्छ चतुर्बाहो हृग्युगोत्र विभूषणः ॥ १७ ॥
परिधाह्रावत्नीहस्त कमंडलुधरप्रभो ॥ शुक्रवत्सर्वपत्रे
च शुक्रज्योतिप्रपूजित ॥ १८ ॥ शुक्रज्योतिश्च चित्रज्योति
श्च सत्यःज्योतिष्मांश्च शुक्रश्च ऋतपाश्चात्यंहाः

१५
ग्र०

शुक्रं स्थापयामि ॥ ६ ॥ कृष्णांगो कृष्णवर्णश्च कृष्णाजिनधृ
रस्तथा ॥ सौरो मंदगतिश्चैव शनिमावाहयाम्यहं ॥ १९ ॥ सुहे
सौराष्ट्रसंजातः ॥ छायापुत्र [illegible] श्चतुर्भुज कृष्णवर्णकं
गोत्रेय बाणहस्त धनुर्द्धर ॥ २० ॥ त्रिशूलि चर्म नागस्थः वर
दोग्रधवाहनः ॥ प्रजापत्येति संपूज्यो यमवत्सश्छिमेदलै ॥ २
१ ॥ प्रजापते न त्वदेतान्यन्यो विश्वारूपाणि परिताबभूवः
यत्कामास्ते जुहुमस्तन्नो अस्तु वयं स्याम पतयो रयीणा

स०
१५

म् ॥ शनीस्थापयामि ॥ ७ ॥ रक्तांगो रक्तवर्णश्च रक्ताजिनधर
स्तथा ॥ सिंहिकायां समुत्पन्नो राहुमावाहयाम्यहं ॥ २२ ॥
राहुर्बर्बरकेदेशे संजातः कायवर्जितः ॥ गोत्रे पैठिनसोत्थे
हि सिंहारूढो वरप्रदः ॥ २३ ॥ करालवदनः श्रेष्ठ कालरू
पजमप्रनो ॥ आयंगौरिति मंत्रेण पूज्यो नैऋति पत्रके ॥ २४
आयंगौः पृश्निरक्रमीदसदन्मातरं पुरः ॥ पितरं च प्रयन्स्वः
राहुं स्थापयामि ॥ ८ ॥ एकश्रेहि भगवान् केतो व्योमचारी म।

१६
अ०८

ह्यायुति ॥ अद्रिरद्रितुआयाद्रियज्ञनागप्रगृह्यतां ॥ २५ ॥ क्रेत
वोविविधाकाराम लिंयाद्रिसमुद्भवः ॥ द्विजाजैमिनेगोत्रेण
दाक्षुल्लवरप्रदः ॥ २६ ॥ आगछंतुकपोतस्थाःसोननेमाक्षने
दत्ते ॥ ब्रह्मयज्ञेतिमंत्रेण चित्रगुप्तंविचार्चितं ॥ २७ ॥ ब्रह्मा
जज्ञानंप्रथमम्पुरस्ताद्विसीमतः ॥ सुरुचोवेनआवः ॥ सबु
ध्याउपमाअस्यविष्ठाः ॥ सतश्चयोनीसतश्चविवः ॥ केतुंस्था
पयामि ॥ ९ ॥ एवंग्रहान्प्रतिस्थाप्यस्थापनियाधिदेवता ॥ ते

सां०८

१६

षांस्थानानिनामानिमंत्राश्चप्रवदाम्यहं ॥ १ ॥ रुद्रंत्र्यंबका
मंत्रेणरविउत्तरतोन्यसेत् ॥ त्र्यंबकंयजामहेसुगंधिंपुष्टि
वर्द्धनम् ॥ उर्वारुकमिवबंधनान्मृत्योर्मुक्षीयमामृता
त् ॥ त्र्यंबकंस्थापयामि ॥ सोमस्याग्नेयदिग्भागेश्रीश्चमेते
नकात्मजां ॥ श्रीश्चतेलक्ष्मीश्चपत्न्याबहोरात्रेपार्श्वेनक्ष
त्राणिरूपमश्विनौव्यात्तंइष्णन्निषाणामुम्मइषाणसर्व
लोकंमइषाणः ॥ उमापार्वतींस्थापयामि ॥ यदक्रंदेति

१७
अ०

नौ म[illegible]स्य स्कंदं यामे प्रभजयेत्॥ यदक्रंदः प्रथमं जायमान उद्यन्
समुद्रादुत वा पुरीषात्॥ श्येनस्य पक्षा हरिणस्य बाहू उपस्तुत्यं
महि जातं ते अर्वन्॥ स्कंदं स्थापयामि॥ विष्णोरराटेति यजे।
स्य वैष्णवस्य च॥ विष्णोरराटमसि विष्णोः श्नप्त्रे स्थो विष्णोः
स्यूरसि विष्णोर्ध्रुवोसि वैष्णवमसि विष्णवे त्वा॥ विष्णुं स्था
पयामि॥ पुरोरुत्तरतोभ्यो भूत्वा ब्रह्मेति मंत्रेन॥ आब्रह्मन्
ब्राह्मणो ब्रह्मवर्चसी जायतामाराष्ट्रे राजन्यः शूर इषव्यो

सं०

२७

तिव्याधी महारथो जायतां दोग्ध्री धेनुर्वोढानड्वानाशुः स
प्तिः पुरंधिर्योषा जिष्णू रथेष्ठाः॥ सभेयो युवास्य यजमान
स्य वीरो जायतां निकामे निकामे नः॥ पर्जन्यो वर्षतु फ
लवत्यो न ओषधयः पच्यंतां॥ योगक्षेमो नः कल्पतां॥ ब्र
ह्माणं स्थापयामि॥ सजोषेंद्रेति [illegible]कस्य प्राच्यां शक्रं निधाप
येत्॥ सजोषा इंद्र सगणो मरुद्भिः सोमं पिब वृत्रहा शूर विद्वा
न्॥ जहि शत्रूं [illegible]रप मृधो नुदस्वाथाभयं कृणुहि विश्वा।

अ

१८
ग्र०

तोनः॥ इंद्रंस्थापयामि॥ अग्नेपृश्निमतस्थापोयमायत्वाङ्ग
चायम॥ यमायत्वामरवायत्वास्सूर्यस्यत्वातपसेदेवस्त्वास॥ सां०
वितामध्वानक्तुपृथिव्याःसंस्पृशस्पाहि॥ आर्चिरसिशो॥
चिरसितपोसि॥ यमंस्थापयामि॥ कार्षिरसितिमंत्रेण
राकुकालेनधोत्तरे॥ कार्षिरासिसमुद्रस्यत्वाक्षित्याउन्न
यामिसमापोअद्भिरग्मतसमोषधीभिरोषधीः॥ कालंस
स्थापयामि॥ चित्रगुप्तंतुकेतुनांचित्रावस्वेतिनैरृते॥ चि १८

त्रावसोस्वस्तितेपारमशी

चित्रगुप्तंस्थापयामि॥ दे
वता॥ ग्रहाणांदेवताख्यातास्तुप्रत्यधिदेवता॥ अ
तुदेवतयोमध्येमधिदेवंनिवेशयेत॥ अग्निरापःक्षिति
र्विष्णुइंद्रोइंद्राणीप्रजापतिः॥ सर्पाब्रह्माचनिर्दिष्टाग्र
हाणामधिदेवता॥ शंनोचारोनवैकनिष्ठापश्चोपरः
धिनैरृतेधरास्कंदानवायव्ये॥ विष्णुनारायणोत्तरे॥ ब्र

१९
श्र०

लमर्द्धेन वेशाकं इंद्राणि इंद्रियमत्तरे ॥ प्रजापतिर्यमसृष्टा।
स्वे पुंन्तगाकालपश्चिमे ॥ चित्रयुमंतुकेतुश्चर्वेणब्रह्मणं
स्रजयेतत ॥ ४ ॥ सनः पितेव श्रुनवेग्नेसूपायनो नवस्व
स्वानः स्वस्तये ॥ वह्निंस्थापयामि ॥ १ ॥ आपो अद्यान्वचारि
षं रसेन समसृक्ष्महि पयस्वानग्न आगमं तं मासं
सृज वर्चसा प्रजया च धनेन च ॥ जलं स्थापयामि ॥ २ ॥ चि
दसि तया देवतयांगिरस्वध्रुवासीद परिचिदसि तयो

१९

देवतयांगिरस्वध्रुवासीद ॥ पृथ्वीं स्थापयामि ॥ ३ ॥ इदंवि
ष्णुर्विचक्रमे त्रेधानिदधे पदम् ॥ समूढमस्य पांसुरे स्वा
हा ॥ विष्णुं स्थापयामि ॥ ४ ॥ इंद्र आसां नेता बृहस्पतिर्द
क्षिणा यज्ञः पुर एतु सोमः ॥ देवसेनानामभिभंजतीनां ज
यंतीनां मरुतो यंत्वग्रम् ॥ इंद्रं स्थापयामि ॥ ५ ॥ इदं देवी
र्विसो मरुतो नुवर्त्मानो नवं नयथे ॥ इदं देवी र्विशो मरुतो।
नुवर्त्मानो नवं न एवमिमं यजमानं दैवी श्च विशो मानुषी

२१
श्रा०

श्वानुवर्म्माणो नवंतु ॥ इंद्राणिं स्थापयामि ॥ ६ ॥ प्रजापति
श्वरीनत्वदेतांन्यन्यो विश्वारूपाणि परितावभूव यत्का।
मास्ते जुहुमस्तन्नो अस्तु वयं स्याम पतयो रयीणाम् ॥ प्र
जापतिं स्थापयामि ॥ ७ ॥ नमोस्तु सर्पेभ्यो ये के च पृथिवीमनु
ये अंतरिक्षे ये दिवि तेभ्यः सर्पेभ्यो नमः ॥ नागं स्थापयामि ॥
ब्रह्माणं स्थापयामि ॥ ब्रह्मयज्ञानं प्रथमं पुरस्ताद्विसीमतः
सुरुचो वेन आवः ॥ स बुध्न्या उपमा अस्य विष्ठाः सतश्च

सो०

२०

योनिमसतश्च विवः ॥ ब्रह्माणं स्थापयामि ॥ ९ ॥ अधिदेव
ता ॥ ज्ञानेकेतोश्च पूर्वेण गुरोत्सर्य श्चपश्चिमे ॥ लंबोदर
प्रतिस्थाप्य सर्वदेवसमन्वितं ॥ २ ॥ मध्ये विनायकं पूज्य
दुर्गाचैव तथोत्तरे ॥ वायुं च पश्चिमे स्थाप्यः आकाशंचैव द
क्षिणे ॥ अश्विनौ पूर्वतः स्थाप्य लोकपाला प्रतिष्ठिता ॥ २
गणानां त्वा गणपतिं ँ हवामहे प्रियाणां त्वा प्रियपतिं ँ
हवामहे ॥ निधिनां त्वा निधिपतिं ँ हवामहे ॥ वसो मम आ

२१
य.ग्र.

हुमजानिगर्भधमात्वमजासिगर्भधम् ॥ लंबोदरंस्थापया-
मि ॥ २ ॥ जातवेदसेसुनवामसोममारातीयतोनिदहाति
वेदः सनः पर्षदतिदुर्गाणिविश्वानावेवसींधुंदुरितात्यग्निः
दुर्गांस्थापयामि ॥ २ ॥ वायोयेतेसहस्रिणोरथासस्तेभिरा
गहिनियुत्वांसोमपीतये ॥ वायुंस्थापयामि ॥ ३ ॥ घृतंघृत
पावानः ॥ पिबतवसांवसापावानःपिबतांतरिक्षस्यहवी
रसिस्वाहा ॥ दिशः प्रदिश आदिशो विदिश उद्दिशो दिग्भ्यः ॥

सं.ग्र.
२१

स्वाहा ॥ अंतरिक्षंस्थापयामि ॥ यावाङ्कशमधुमत्यश्विनासू
नृतावती ॥ तयायज्ञंमिमिक्षतम् ॥ अश्विनौकुमारंस्थापया
मि ॥ ५ ॥ पंचलोकपालः समस्समयजेश्रा [illegible] उप्रागाघ्श्विनी
पूर्वकं ॥ अश्विनातेजसाचक्षुः प्राणेनसरस्वतीवीर्यम् ॥ वा
चेन्द्रोबलेनेन्द्रायदधुरिन्द्रियम् ॥ १ ॥ अश्विनौस्थापयामि ॥ १
यमायत्वामखायत्वासूर्यस्यत्वातपसेदेवस्त्वासवितामध्वा
नक्तुपृथिव्याःसंस्पृशस्पाहि अर्चिरसिशोचिरसितपोसि

२ भरणीं स्थापयामि॥ अयमग्निः सहस्रिणो वाजस्य शतिन
स्पतिः॥ मूर्द्धा कवी रयीणाम्॥ ३॥ कृत्तिकां स्थापयामि॥ ब्रह्मय
ज्ञानं मंत्रः॥ ४॥ रोहिणीं स्थापयामि॥ सोमो धेनुं॰ सोमो अर्वंत
माशुं॰ सोमो वीरं कर्मण्यं ददाति॥ सादन्यं विदथ्यं॰ सोनेयं
पितृश्रवणं यो ददाशदस्मै॥ ५॥ मृगशिरं स्थापयामि॥ नमस्ते
रुद्र मन्यव उतो त इषवे नमः॥ बाहुभ्यामुत ते नमः॥ ६॥ आर्द्रां
स्थापयामि॥ अदितिर्द्यौरदितिरंतरिक्षमदितिर्माता स।

पिता स पुत्रः॥ विश्वेदेवा अदितिः पंचजना अदितिर्जात
मदितिर्जनित्वं॥ ७॥ पुनर्वसुं स्थापयामि॥ ब्राचसंतयेपुन।
स्वच्छो भो॰ सुनां गनत्ति इतः देवो देवेभ्यः पवस्व येषां।
भागोसि॥ ८॥ पुष्यं स्थापयामि॥ नमोस्तु सर्पेभ्यो ये के च पृथि
वीमनु ये अंतरिक्षे ये दिवि तेभ्यः सर्पेभ्यो नमः॥ ९॥ आश्लेषां।
स्थापयामि॥ पितृभ्यः स्वधायिभ्यः स्वधा नमः॥ पितामहेभ्यः
स्वधायिभ्यः स्वधा नमः॥ प्रपितामहेभ्यः॥ स्वधायिभ्यः स्वधा न

२३
ग्र०

मः ॥ अरुन्धीतरोमीमदं त्वपीतरोतीत्र पंता पितरः पितरः शुं
धध्वम् ॥ १० ॥ मघां स्थापयामि ॥ भगप्रणेतर्भगसत्यराधो
भगेमां धीयमुदवाददन्नः ॥ भगप्रणोजनय गोभिरश्वैर्भगप्र
नृभिर्नृवंतः स्याम ॥ ११ ॥ पूर्वाफाल्गुनीं स्थापयामि ॥ दैव्याव
ध्वर्यू आगतं रथेन सूर्यत्वचा मध्वा यज्ञं समंजाथे तन्प्र
त्नथायं वेनश्चित्रं देवानाम् ॥ १२ ॥ उत्तराफाल्गुनीं स्थापया
मि ॥ विभ्राड्बृहत्पिबतु सोम्यं मध्वायुर्दधद्यज्ञपतावधि

सां०

२३

हुतम् ॥ वातजूतो यो अभिरक्षति त्मना प्रजाः पुपोष पुरुधा वि
राजति ॥ १३ ॥ हस्तं स्थापयामि ॥ त्वष्टा तुरीयो अद्भुत इन्द्राग्नी
पुष्टिवर्धना । द्विपदा छंद इन्द्रियमुक्षा गौर्न वयो दधुः ॥ १४ ॥
चित्रां स्थापयामि ॥ पीवो अन्नां रयिवृधः सुमेधाः श्वेतः सिष
क्ति नियुतामभिश्रीः ॥ ते वायवे समनसो वितस्थुर्विश्वेन्नरः
स्वपत्यानि चक्रुः ॥ १५ ॥ स्वातीं स्थापयामि ॥ इन्द्राग्नी आगतं
सुतं गीर्भिर्नभो वरेण्यम् ॥ अस्य पातं धियेषिता ॥ १६ ॥ वि

२४
ग्र०

शाखां स्थापयामि ॥ नमो मित्रस्य वरुणस्य चक्षसे महो देवा
य तदृतꣳ सपर्यत दूरे दृशे देवजाताय केतवे दिविपुत्राय
सूर्याय शꣳसत ॥ १७ ॥ अनुराधां स्थापयामि ॥ सद्भ्रुहस्तैः श
निषंगिभि निर्व्वशी सꣳस्रष्टा सयुधाइंद्रो गणेन ॥ १८ ॥ ज्येष्ठां ।
स्थापयामि ॥ माते व पुत्रं पृथिवी पुरीष्यमग्निꣳ स्वे योनाव
भारुषा तां विश्वै देवै ऋतुभिः संविदानः ॥ प्रजापतेर्विश्वक
र्म्माविमुंचतु ॥ १९ ॥ मूलं स्थापयामि ॥ अपाघामपाकिल्बिष

सा
२४

मपो कृत्यामपो रपः ॥ अपामार्गत्वमस्मदपदुःष्वप्न्यꣳ सुव
२० ॥ पूर्वाषाढां स्थापयामि ॥ विश्वे अद्य मरुतो विश्व ऊती
विश्वे देवा नवंत्व ग्नयः समिद्धाः ॥ विश्वे नो देवा अवसागमं
तु विश्वमस्तु द्रविणं वाजो अस्मे ॥ २१ ॥ उत्तराषाढां स्थापया
मि ॥ तत्सवितुर्मंत्रः २२ ॥ अभिजितं स्थापयामि ॥ इदं विष्णुर्वि
चक्रमे त्रेधा निदधे पदम् ॥ समूढमस्य पाꣳसुरे स्वाहा ॥ २३ ॥
श्रवणं स्थापयामि ॥ विष्णोः पवित्रमसि ऋतधारं वसोः प।

२५
ग्र०

ह्वित्रमसिसहस्त्रधारंदेवस्त्वासवितापुनातुवसोःपवित्रे
णशतधारेणसुप्वाकामधुक्षः २४ धनिष्ठांस्थापयामि॥ सां०
ब्रह्मणस्योत्तंनमसि ब्रह्मणस्पस्कंनसर्जनिस्थोब्रह्म
णस्पसूतसदनमसि ब्रह्मणस्पसूतसदनमसि ब्रह्मण
स्पसूतोसादनमासीदः २५ शतभिषांस्थापयामि उ
तनोहिर्बुध्न्यः शृणोत्वजएकपात्पृथिवीसमुद्रः विश्वे
देवाऋतावृधोहुवानास्तुतामंत्राः कविशस्ताअवंतु २ २५

६ पूर्वाभाद्रपदांस्थापयामि शिवोनामासिस्वधितिस्ते
पितानमस्तेअस्तुमामाहिंसीः निवर्त्तयाम्यायुषेनाद्या
यप्रजननायरायस्पोषायसुप्रजास्त्वायसुवीर्याय: २७
उत्तराभाद्रपदांस्थापयामि पूषंतवव्रतेवयंनरिष्येम
कदाचनस्तोतारस्तइहस्मसि २८ रेवतींस्थापयामि॥
नक्षत्र: २८ योगेयोगेतिमंत्रेणयोगमीशानतोन्यसेत्॥ यो
गेयोगेतवस्तरं वाजेवाजेहवामहेसखायइंद्रमूतये २

२६ ग्र०

योगंस्थापयामि ॥ नडंकर्णेतिमंत्रेण कर्णोन्यग्नितोन्यसे
त् ॥ नडंकर्णेनिः शृणुयामदेवानडंपश्येमाक्षभिर्यजत्राः
स्थिरैरंगैस्तुष्टुवांसस्तनूःभिर्व्यशेमदेवहितंयदायुः ।
कर्णंस्थापयामि ॥ ध्रुवासिध्रुवमध्येआदित्यमंडलउत्तरे
ध्रुवासिध्रुवोयंयजमानोस्मिन्नायतनेप्रजयापशुभिर्भू
यात् ॥ घृतेनद्यावापृथिवीप्रर्य्येथामिंद्रस्पश्चदिरतिह्वि ।
श्वजनस्यछाया ॥ ध्रुवंस्थापयामिः ॥ पंचनद्येतिपंचमं ।

सी० २९

बाह्यपश्चिमे ॥ पंचनद्यःसरस्वतिमपियंतिसस्रोतसःस
रस्वती [illegible] तुपंचधासोदेशेभवत्सरित् ॥ २ ॥ पंचनद्यस्था
पयामि ॥ सप्तऋषायःप्रतिहिताःशरीरेसप्तरक्षंतिसमेद
प्रमादम् ॥ सप्तापःस्वपतोलोकमीयुस्तत्रजागृतो ॥ आ ।
स्वप्नजौसत्रसदौचदेवौ ॥ ३ ॥ सप्तऋषिंस्थापयामि ॥ इमं
मेवरुणेतिसरितोधः ॥ प्रपर्वतस्यवृषभस्यपृष्ठान्नावश्चरं
तिस्वसिचइयानाः ॥ ताआववृत्रंनधरागुदक्ताअहिंबु

२७
अ०१

ध्यामनुविरीषमाणाः॥ विष्णोविक्रमणमसिविष्णोविक्रांतम
सिविष्णोःक्रांतमसि॥५॥ प्रपर्वेतिपंक्तिमध्येपर्वतंस्थापया
मि॥ जवोयस्तेवाजिन्बलनवान्बलेनवाजजिञ्चनवसम
नेचपारयिष्णुः वाजिनोवाजजितोवाजꣳसरिष्यंतोबृह
स्पतेर्भागमवजिघ्रत॥६॥ जवोयसोतिसर्यासस्त्रिमेरंतः
रैवतंस्थापयामि॥ सुपर्णोसिगरुत्मां [illegible] त्रिवृत्तेशिरोगा
यत्रंचक्षुर्बृहद्रथंतरेपक्षौ॥ स्तोमआत्माछंदांꣳसिअंगानि

सां०

२७

यजूꣳषिनामसामतेतनूर्वामदेव्यंयज्ञायज्ञियंपुच्छंधिष्ण्याः
शफाःसुपर्णोसिगरुत्मांदिवंगच्छस्वःपत॥७॥ सुपर्णोसि
तिवृधमंउत्तरे॥ गरुडंस्थापयामि॥ इझानेरुडकल
संस्थापनं [illegible] म्नरसिर्मिरस्यदितिरसिविश्वधाया।
विश्वस्यभुवनस्यधर्त्रीपृथिवींयच्छपृथिवींदृꣳहपृथि
वीमाहिꣳसीः॥८॥ धान्यमसिधिनुहिदेवान्प्राणायत्वो।
दानायत्वाव्यानायत्वादीर्घामनुप्रसितिमायुषेधान्देवो।

२८
अ०७

वः॥सविताहिरण्यपाणिःप्रतिगृह्णात्वछिद्रेणपाणिनाचक्षु।
षेत्वामहीनांपयोसि॥२॥आजिघ्रकलशंमह्यात्वाविशंत्विं
दवः॥पुनरूर्ज्जानिवर्त्तस्वसानःसहस्रंधुक्ष्वोरुधारापयस्वती
पुनर्माविशताद्रयिः॥३॥वरुणस्योत्तंमंत्रः॥४॥याओषधीःपू
र्वाजातादेवेभ्यस्त्रियुगंपुरामनैनुबभ्रूणामहंशतंधा
मानिसप्तच॥५॥हिरण्यगर्भःसमवर्त्तताग्रेभूतस्यजातः
पतिरेकआसीत्सदाधारपृथिवींद्यामुतेमांकस्मैदेवा

सं०

२८

यहविषाविधेम॥६॥याःफलिनीर्याऽअफलाअपुष्पाया
श्चपुष्पिणीः॥बृहस्पतिप्रसूतास्तानोमुंचंत्वंहसः॥पुष्पं
फलं०॥७॥सुजातोज्योतिषासहशर्मवरूथमासदत्स्वः॥वा
चोअग्नेविश्वरूपं०संव्ययस्वविभावसो॥८॥अश्वत्थेवो
निषदनंपर्णेवोवसतिष्कृता॥गोभाजइत्किलासथय
त्सनवाथपूरुषम्॥९॥सुपर्णंदिविपरापततुसुपर्णंपुनरा
पतत्वस्येवविक्रीणमहाइषमूर्जंशतक्रतो॥१०॥अ

२९
यग०

संख्याता सहस्राणि ये रुद्रा अधि भूम्यां तेषांऽ सहस्रयोज
नेवधन्वानि तन्मसि ॥ ११ ॥ सहस्रशीर्षा पुरुषः रिवरहद् ॥ सह
स्रशीर्षा षोडशानि मंडलपश्चिमे ॥ विष्णुं स्थापयामि ॥ ॐ शमी
वरुणा वास्तोष्पतेनैऋते राहुमंडले ॥ वास्तोष्पतिं स्थापयामि
गणानां त्वेति वायव्ये केतुमंडले ॥ गणानां त्वा मंत्रः ॥ गणे
शं स्थापयामि ॥ रुद्रं ॐ नायत प्रत्याचामुंडा जातवेदसे ॥
जातवेदसे सुनवाम सोममरातीयतो निदहाति वेदः स

सां०

२९

नः पर्षदति दुर्गाणि विश्वा नावेव सिंधुं दुरितात्यग्निः ॥ चा
मुंडां स्थापयामि ॥ यो वः शिवेति मंत्रे गणेश्वरे भौममंडले ग
यो वः शिवतमो रसस्तस्य भाजयतेह नः उशतीरिव मा
तरः ॥ शिवं स्थापयामि ॥ एते ध्रुवादि ॥ १४ ॥ प्राग्यादिक्रम
शो दिक्षु सूर्यादि दचतुष्टयं ॥ अग्निमीळे पुरोहितं यज्ञस्य
देवमृत्विजं होतारं रत्नधातमं ॥ १ ॥ ऋग्वेदं स्थापयामि ॥ १५
षेत्वोर्जेत्वा वायवस्थ देवो वः सविता प्रार्पयतु श्रेष्ठत

३०
ऋ०

मा यक्ष्मीणन्नाप्यायध्वमघ्न्या इंद्राय भागं प्रजावतीरनमीवा
अयक्ष्मा मा व स्तेन ईशत माघशंसो ध्रुवा अस्मिन् गोप
पतौ स्यात बह्वीर्यजमानस्य पशून्पाहि ॥ २ ॥ यजुर्वेदं स्थाप
यामि ॥ अग्न आयाहि वीतये गृणानो हव्यदातये नी होता
सत्सि बर्हिषि ॥ ३ ॥ सामवेदं स्थापयामि ॥ शंनो देवीरभीष्ट
य आपो भवंतु पीतये शंयोरभिस्रवंतु नः ॥ ४ ॥ अथर्ववेदं
स्थापयामि ॥ त्रातारमिंद्रमवितारमिंद्रं हवेहवे

३०

वे सुहवं शूरमिंद्रम् ॥ ह्वयामि शक्रं पुरुहूतमिंद्रं
स्वस्ति नो मघवा धात्विंद्रः ॥ १ ॥ इंद्रं स्थापयामि ॥ त्वंनो
अग्ने वरुणस्य विद्वांन्देवस्य हेडो अवयासिसीष्ठाः ।
यजिष्ठो वह्नितमः शोशुचानो विश्वा द्वेषांसि प्रमुमु
ग्ध्यस्मत् ॥ २ ॥ अग्निं स्थापयामि ॥ सुगन्धं यां प्रदिशान्न ए
हि ज्योति ... ष्मध्येह्येजरं न आयुः ॥ अपैतु मृत्युरमृतं
म आगाद्वैवस्वतो नो अभ । यं कृणोतु स्वाहा ॥ ३ ॥ यमं ।

३१
ग्र०२

स्थापयामि ॥ असुन्वंतमयजमानमिच्छस्तेनस्येत्यामन्
न्विहि तस्करस्य अन्यमस्मदिच्छ सा त इत्या नमो देवि निर्
ऋते तुभ्यमस्तु ॥ ४ ॥ नैर्ऋतं स्थापयामि ॥ तत्वायामि ब्रह्म
णा वंदमानस्तदाशास्ते यजमानो हविर्भिः । अहेडमा
नो वरुणेह बोध्युरुशंस मान आयुः प्रमोषीः ॥ ५ ॥ वरु
णं स्थापयामि ॥ आ नो नियुद्भिः शतिनीभिरध्वरं स
हस्रिणीभिरुप याहि यज्ञम् ॥ वायो अस्मिन्सवने माद

सी०२
३१

यस्व यूयं पात स्वस्तिभिः सदा नः ॥ ६ ॥ वायुं स्थापयामि ॥ व
यं सोम व्रते तव मनस्तनूषु बिभ्रतः । प्रजावंतः सचेम
हि ॥ ७ ॥ कुबेरं स्थापयामि ॥ तमीशानं जगतस्तस्थुषस्प
तिं धियं जिन्वमवसे हूमहे वयम् ॥ पूषा नो यथा वेदसा
मसद्वृधे रक्षिता पायुरदब्धः स्वस्तये ॥ ८ ॥ ईशानं स्थापयामि
अस्मे रुद्रा मेहना पर्वतासो वृत्रहत्ये भरहूतौ सजोषाः
यः शंसते स्तुवते धायि पज्र इंद्रज्येष्ठा अस्माँ अव ।

३२
श्र०

तुदेवाः ९ ॥ ब्रह्माणंस्थापयामि ॥ स्योनापृथिवि नोभवानृ
क्षरानिवेशनी ॥ यच्छानःशर्मसप्रथाः १० ॥ विष्णुंस्थापया
मि ॥ एतेदशदिक्पाल ॥ ११ ॥ प्रतिष्ठा ॥ तदक्त १ मनोजूति
२ ॥ मनोजूति ३ एषवैप्रतिष्ठा ४ ॥ नवनांब्राह्मणानांव
चनात् ॥ आदित्यादिनवग्रहाः स्थापितदेवताहृदका।
लशसहिताः ॥ सकलेशसुप्रतिष्ठितावरदाफलदा
नवंतु ॥ लघुपूजा ॥ आचमनंप्राणायामं ॥ इदमत्रा।

सौ०

३२

चंदनंपुष्पं ॥ धूपदीपनैवेद्यफलेषु अर्घएतन्मुद्रार्प
णं ॥ नमस्कार ॥ पूजनपरिपूर्णं ॥ अतेचरोक्षवप्रतिपु
वनं ॥ सन्मार्गकुशैः ॥ स्कवसन्मार्जनं ॥ अग्नेरयंःमृत्ते
दंडं ॥ प्रणितोदकेन स्कवसंमुहणं ॥ पुनःप्रातपवनं:स्रु
वद्रक्षिणतोनिधानं ॥ स्पृतानांतुपूर्वेणउद्रासितानां
तुपश्चतः ॥ आज्योद्वासनं ॥ आज्यवेक्षणं ॥ अपद्रव्यनिरसनं
आज्यालिभाभ्यांपवित्राभ्यां ॥ आज्यालिभेनसपवित्रेण।

३४
३३

३३
ग्र०

हस्तेन । प्रोक्षणीः प्रस्तुवचू । उपयमनकुशाग्रहणं समि
धादानं । तिष्ठ समिध प्रक्षेपः समिधोऽभ्यादाय स्वाहा ।
प्रोक्षणी शेषोदकेन सपवित्रेण हस्तेन प्रोक्षणः । पूर्व
हर्णं पवित्रे निधाय । प्रणितागमनं । दक्षिणजानुनी
निपात्य । कृत्वान्वारब्धे । स्रुवेण होमः । ॐ प्रजापतये स्वा
हा । इदं प्रजापतये । इन्द्राय स्वाहा इदं इन्द्राय । अग्नये स्वा
हा इदमग्नये । सोमाय स्वाहा इदं सोमाय । वरुणस्योत्तन

सां०

३३

नं मंत्रः १ स्वाहा इदं वरुणायादित्यायादित्यये । अद्य पूर्वो
० तिथौ । अमुक प्रारंभ निमित्तं । इन्द्रादि दशदिक्पाला
नां हरि पर्यंतानां पूजनमहं करिष्ये । इन्द्राय नमः । अग्न
ये नमः । यमाय नमः । नैरृत्ये नमः । वरुणाय नमः । वायवे
नमः । कुवेराय नमः । ईशानाय नमः । ब्रह्मणे नमः । विष्णवे
नमः । पूजा । इदमत्र चंदनं पुष्पं । धूपदीपनैवेद्य अर्घमु
द्रार्पणं । पूजा बलिदानं । त्रातारमिन्द्र० । इन्द्राय नमः इन्द्रा

नुचरेभ्यो नमः ॥ त्वं नो अग्ने० ॥ अग्नये नमः ॥ अग्न्यानुचरेभ्यो
नमः ॥ सुगन्नः पंथां० ॥ यमाय नमः यमानुचरेभ्यो नमः ॥ असु
न्वंतं० ॥ नैर्ऋत्ये नमः नैर्ऋत्यानुचरेभ्यो नमः ॥ तत्वायामि० ॥ व
रुणाय नमः ॥ वरुणानुचरेभ्यो नमः ॥ आनो नियुद्भिः० वाय
वे नमः वाय्वानुचरेभ्यो नमः ॥ वयं सोम० ॥ कुबेराय नमः
कुबेरानुचरेभ्यो नमः ॥ तमीशानं० ॥ ईशानाय नमः ईशा
नानुचरेभ्यो नमः ॥ अस्मे रुद्रा० ॥ ब्रह्मणे नमः ब्रह्मानु

चरेभ्यो नमः ॥ स्योना पृथ्वी वी० ॥ विष्णवे नमः ॥ विष्णवानु
चरेभ्यो नमः ॥ १० ॥ बलिं गृह्णंतु मे देवा आदित्या वसवस्त
था ॥ मरुतो श्चाश्विनौ रुद्राः सुपर्णाः पन्नगा ग्रहाः ॥ १ ॥ असु
रा यातुधानाश्च पिशाचा मरुतो नगाः शाकिन्यो यक्ष वे
ताला योगिन्यः पूतना शिवाः ॥ २ ॥ जंभकाः सिद्धगंधर्वा मा
ला विद्याधरा नराः ॥ दिक्पाला लोकपालाश्च ये च वि
घ्नविनायकाः ॥ ३ ॥ जगतां शांतिकर्त्तारो ब्रह्माद्याश्च म

३५
ग्र०१

कुर्वीणा ॥ मा विघ्नो मा च मे पापं मा संतु परिपंथिनः ॥ ४ ॥ सौम्या
मवतु तस्याश्च नूताः प्रेतास्तु खाव रुणा ॥ ५ ॥ छायसु ९० तिथौः ।
रुद्रादिदशा ॥ आदित्ये कपिलो नाम पिंगलः सोम उच्यते ॥ धू
म्रकेतुस्तथा भौमः जगरा विबुधस्य च ॥ १ ॥ गुरुश्चैव शिखी ।
नामः शुक्रे नवतु कृतकः ॥ शनैश्चरे महाते जा राहोः केतो कु
ताशनः ॥ २ ॥ वैश्वानर ऋत्जा ॥ यात्रे पृथीः सर्वाजानादेवे नमस्कि
युगंपुरा मनैतु बन्धुणाम कुठशांते धामानि समस्य च ॥ ऋष्या ।

सां०१

३५

णि चंदन होमयेतत् ॥ समीदास्य चरु होमं तिल होम क्रमेण
तु ॥ समीदर्कमयीस्तु येपालाशिशाशिन स्तथा ॥ खादिरी न्व
मिस्वत्रायु अपामार्गी बुधस्य च ॥ २ ॥ गुरोर श्वत्थजा प्रोक्ता शु
क्रस्यौदुंबरीतथा ॥ शमी मंदराहो दूर्वा केतो दर्भमयी स्मृता ।
२ ॥ अर्क १ ॥ पलाश २ खदिर ३ ॥ अपामार्ग ४ ॥ पिंपल ५ उ
दुंबर ६ समि ७ दूर्वा ८ कुशा ९ समिधः क्रमात् ॥ अलाने ।
तु प्रकर्तव्य सर्वापालाशार्वद्भ्या पंचामृतपत्तुतां ॥ अष्टोत्त

मिधस्तु प्रतिग्रहं होमयेत् ॥ सविता दिग्न्तः सर्वे होमं मंत्र प्र
थकू पृथक् ॥ आकृष्णेन रजसा वर्त्तमानो निवेशयन्नमृतं म
र्त्यं च हिरण्ययेन सविता रथेना देवो याति भुवनानि पश्यन्
१ इमं देवा असपत्नं सुवध्वं महते क्षत्राय महते ज्यैष्ठ्या
य महते जानराज्यायेंद्रस्येंद्रियाय ॥ इमममुष्य पुत्रममुष्यै
पुत्रमस्यै विश एष वो मी राजा सोमो स्माकं ब्राह्मणानां रा
जा २ ॥ अग्निर्मूर्द्धा दिवः ककुत्पतिः पृथिव्या अयमपा

ऽं रेतांसि जिन्वति ॥ ३ ॥ उद्बुध्यस्वाग्ने प्रतिजागृहि त्वमिष्टा
पूर्त्ते सं सृजेथामयं च ॥ अस्मिन्सधस्थे अध्युत्तरस्मिन्वि
श्वे देवा यजमानश्च सीदत ॥ ४ ॥ बृहस्पते अति यदर्यो अ
र्हाद्द्युमद्विभाति क्रतुमज्जनेषु ॥ यद्दीदयच्छवस ऋतप्र
जात तदस्मासु द्रविणं धेहि चित्रम् ॥ ५ ॥ अन्नात्परिस्रु
तो रसं ब्रह्मणा व्यपिबत्क्षत्रं पयः सोमं प्रजापतिः ॥ ऋतेन
सत्यमिन्द्रियं विपानं शुक्रमन्धस इन्द्रस्येन्द्रियमिदं पयो

३७
ग्र॰

मृतंमधु ॥ ॐ शंनोदेवीरभिष्टयआपोभवंतुपीतयेशंयोरभि
स्रवंतुनः ७ ॥ कांडात्कांडात्प्ररोहंतीपरुषःपरुषस्परि। एवा
नोदूर्वेप्रतनुसहस्रेणशतेनच ॥ ८ ॥ केतुंकृण्वन्नकेतवेपेशो
मर्या अपेशसे समुषद्भिरजायथाः ॥ ९ ॥ पुनः सर्वत्रमंत्रस्मर।
णं होमार्थे ॥ द्राक्षेक्षुपुंगनारंगीबीजपूरकं ॥ उत्त[illegible]नानालि।
केरंतुदाडीमीचयथाक्रमं ॥ अन्यानियानिभोज्यानिफलानि
तानिसर्वाणिदापयेत् ॥ २ ॥ त्र्यंबकं गुग्गुलहोमजे ॥ जातवे

सौ॰
३७

दशेशरस्रावहोमजे ॥ श्रीश्चते ॥ अमृतहोमजे ॥ होमांते ग्रहपू
जने ॥ आचमनं प्राणायामं ॥ उपकल्पितेषौ॰ स्वस्तिनइंद्रः
अमुककर्मप्रारंभनिमित्तेहवनपरिपूर्णार्थं ॥ आदित्यादिनव
ग्रहाणांस्थापितदेवतासहितानां ॥ शाकलसानांपूजनमहंक
रिष्ये ॥ आदित्यायनमः ॥ सोमायनमः ॥ भौमायनमः ॥ बुधाय
नमः ॥ बृहस्पतयेनमः ॥ शुक्रायनमः ॥ शनीश्चरायनमः ॥ राहु
वेनमः ॥ केतवेनमः ॥ सकलतेभ्योनमः ॥ इदमर्घोदकं ॥ वि

३८
स्रा०[illegible]

त्नेपूतं । इमे कृतानि । इमानि पुष्पाणि । एष धूपः एष दीपः
एष नैवेद्यं । एष वो ऽर्घः एतन्मुद्रापूर्णं पूगीफलं ताम्बूलं सम
र्पयामि । एतज्जनकृतस्य विधेर्यन्न्यूनमतिरिक्तं तत्सर्वं भव
तां ब्राह्मणानां वचनात् । आदित्यादिनवग्रहाणां स्था
प्यदेवतारुद्रसहितानां शाकल्यशानां प्रसादात् सर्वं परि
पूर्णमस्तु । अग्नये स्विष्टकृते स्वाहा । इदमग्नये स्विष्टकृ
ते । नवाहुति । भूः स्वाहा इदमग्नये । भुवः स्वाहा इदमग्नये ।

स्रा०

३८

स्वः स्वाहा इदं सूर्याय । त्वंनो अ[illegible]ग्ने स्वाहा इदमग्निवरु
णाभ्यां । सत्वं नो अग्नेवमो भवोती नेदिष्ठो अस्या उषसो व्यु
ष्टौ । अवयक्ष्व नो वरुणं रराणो वीहि मृडीकं सुहवो न
एधि स्वाहा । इदमग्निवरुणाभ्यां । अयाश्चाग्नेस्यनभिश
स्तिपाश्च सत्वमित्वमया असि । अयानो यज्ञं वहास्यानो
धेहि भेषजं स्वाहा । इदमग्नये । ये ते शतं वरुणं ये सहस्रं य
ज्ञियाः पाशा वितता महान्तः तेभिर्नो अद्य सवितोत विष्णु

३९
ग्र०वि

र्विश्वेमुंचंतु मरुतःस्वर्कयिस्वाहा ॥ इदं वरुणाय यज्ञविदेवि
ष्णुर्विश्वेभ्यो देवेभ्यो मरुद्भ्यःस्वर्केभ्यः ॥ उदुत्तमं वरुणपाशम
स्मदवाधमं विमध्यमं श्रथाय ॥ अथा वयमादित्य व्रते त
वानागसो ॥ अदितये स्वाहा ॥ इदं वरुणायादितये
प्रजापतये स्वाहा इदं प्रजापतये ॥ क्षवमध्ये चतुस्रुवघृ
तं निधाय ॥ नालिकेरहोम ॥ आज्यसंस्कार ॥ चतुर्गृहीत्तग्र
हणं परस्तत्र पुंगीफलचंदनाक्षतपुष्पमाला ॥ युतस्रुक्

सं०ग्र

३९

स्रुवनालिकेरं यजमानहस्ते गृहीत्वा ॥ सप्त ते अग्ने समिधः
सप्त जिह्वाः सप्त ऋषयः सप्त धाम प्रियाणि सप्त होत्राः सप्त
धा त्वा यजंति सप्त योनीरापृणस्व घृतेन स्वाहा ॥ १ ॥ शुक्र
ज्योतिश्च चित्रज्योतिश्च सत्यज्योतिश्च ज्योतिष्मांश्च शुक्र
श्च ऋतपाश्चात्यंहाः ॥ २ ॥ इदृक्षान्यादृक्ष सदृक्ष प्रतिस
दृक्ष मितश्च संमितश्च सभराः ॥ ३ ॥ ऋतश्च सत्यश्च ध्रुवश्च
धरुणश्च धर्ता च विधर्ता च विधारयः ॥ ४ ॥ ऋतजिच्च स

४० त्वा जिह्मसेन जिह्व सुषेणश्च ज्योतिमित्रश्च दूरे अमित्रश्चा
श्र०१ गणः ॥ ७ ॥ इद हास एतादृक्षास ऊ षुणः सदृक्षास प्रतिसदृ सां०१
क्षास एतन मितास सम्मितासो नो ॥ अद्य सभरसो मरुतो
यज्ञे अस्मिन् ॥ ८ ॥ स्वतवांश्च प्रघासी च सांतपनश्च गृहमे
धी च ॥ क्रीडी च शाकी चो ज्जेषी ॥ ९ ॥ उग्रश्च भीमश्च ध्वां
तश्च धुनिश्च ॥ सासह्वांश्चाभियुग्वा च विक्षिपः स्वाहा ॥ ८
नालेर क्षोमजे ॥ पुनस्त्वादित्या रुद्रा वसवः समिंधतां पु ४०

नर्ब्रह्माणो वसुनीथ यज्ञैः ॥ घृतेन त्वं तन्वं वर्धयस्व सत्याः
संतु यजमान [illegible] स्य कामाः ॥ ९ ॥ घृतेन धारयेत् ॥ रुद्र कुंभे
माग: ॥ यजमान हस्ते दूर्वा हितं दत्वा ॥ इंद्रं दैवीर्विशो म
रुतोनुवर्त्मानोभवन् यथेंद्रं दैवीर्विशो मरुतोनुवर्त्मा
नो भवन् ॥ एवमिमं यजमानं दैवीश्च विशो मानुषीश्चा
नुवर्त्मानो भवंतु ॥ १० ॥ इमं स्तनमूर्जस्वंतं धयापां प्रपी
नमग्ने सरीरस्य मध्ये उत्संजुषस्व मधुमंतमर्वं समुद्रियं

४१
घृ०

सदनमाविशस्व ॥ ११ ॥ घृतं मिमिक्षे घृतमस्य योनिर्घृते श्रि
तो घृतम्वस्य धाम ॥ अनुष्वधमावह मादयस्व स्वाहाकृतं वृषभ
वक्षि हव्यम् ॥ १२ ॥ समुद्रादूर्मिर्मधुमाँ ३ उदारदुपांशुना
सममृतत्वमानट् ॥ घृतस्य नाम गुह्यं यदस्ति जिह्वा दे
वानाममृतस्य नाभिः ॥ १३ ॥ वयं नाम प्रब्रवामा घृतस्या।
स्मिन्यज्ञे धारयामा नमोभिः ३ उप ब्रह्मा शृणवच्छस्यमा।
नं चतुःशृंगोऽवमीद्गौर एतत् ॥ १४ ॥ चत्वारि शृंगा त्रयो अ

४१

स्य पादा द्वे शीर्षे सप्त हस्तासो अस्य त्रिधा बद्धो वृषभो रोर
वीति महो देवो मर्त्याँ २ आविवेश ॥ १५ ॥ त्रिधा हितं पणिभि
र्गुह्यमानं गवि देवासो घृतमन्वविंदन् ॥ इंद्र एकं सू
र्य एकं जजान वेनादेकं स्वधया निष्टतक्षुः ॥ १६ ॥
एता अर्षंति हृद्यात्समुद्राच्छतव्रजा रिपुणा नावचक्षे घृ
तस्य धारा अभि चाकशीमि हिरण्ययो वेतसो मध्य आसाम् ॥ १
७ ॥ सम्यक्स्रवंति सरितो न धेना अंतर्हृदा मनसा पूय

४२

मानाः ॥ एते अर्षन्त्यूर्म्यो घृतस्य मृगा इव क्षिपणोरीषमाणाः
॥ १८ ॥ सिंधोरिव प्राध्वने शूघनासो वातप्रमियः ॥ पतयंति
यह्वाः घृतस्य धारा ॥ अरुषो न वाजी काष्ठा भिंदन्नूर्मिभिः
पिन्वमानः ॥ १९ ॥ अभिप्रवंत समनेव योषाः कल्याण्यः स्मय
मानासो अग्निम् ॥ घृतस्य धाराः ॥ समिधो नसंत ता जुषाणो
हर्यति जातवेदाः ॥ २० ॥ कन्या इव वहतुमेतवा उ अं
ज्यंजाना अभिचाकशीमि यत्र सोमः सूयते यत्र यज्ञो घृ

४२

तस्य धारा अभि तन्निसवते ॥ २१ ॥ अभ्यर्षत सुष्टुतिं गव्य
माजिमस्मासु भद्रा द्रविणानि धत्त ॥ इमं यज्ञं नयत
देवता नो घृतस्य धारा मधुमत्पवंते ॥ २२ ॥ धामंते वि
श्वं भुवनमधि श्रितमंतः समुद्रे हृद्यंतरायुषि ॥ अ
पामनीके समिथे य ॥ आभृतस्तमश्याम मधुमंतं ता
त ऊर्मिम् ॥ २३ ॥ चतुर्भिश्च चतुर्भिश्च द्वाभ्यां पंचभिरेव
च ॥ हूयते च पुनर्द्वाभ्यां तस्मै यज्ञात्मने नमः ॥ श्री यज्ञा

४३
ग्र०१

रुद्राय नमः ॥ स्रुक्स्रुवौ ॥ स्रुप्रोक्षितादिकरणं ॥ शुनःशांतिर्भ
वतु ॥ अथ प्रवेशुतिथौ ॥ आघाराचाज्यभागौ प्रणीताविप।
र्यंते यज्ञस्य यावत् यावत्संख्याकै येन येन मंत्रेण कृतम
मं तावत्तावत्संख्याकं ॥ तस्मै तस्मै देवतायै ॥ सा सा देवता
प्रियतां ॥ ते देवाः शांतिदाः पुष्टिदाः फलदा वरदा भवंतु ॥
संस्रुवप्राशनं ॥ नरस्त्रमार्जनं ॥ पवित्राभ्यां मार्जनं पवि।
त्रप्रतिप्रणीताविमोकः ॥ ब्रह्मणे स्रुप्रोक्षितादिकरणं

सो०१
४३

शुनःशांतिर्भवतु ॥ अस्य [illegible] कर्मप्रतिष्ठासिध्यर्थं इदं सुवर्णं
पात्रं दक्षिणाशाहितं ब्राह्मणाय तुभ्यमहं संप्रददे ॥ अस्य कर्म
प्रतिष्ठासिध्यर्थं कुमारिकात्रयभोजनेनाहं तर्पयिष्ये
अस्य कर्म० ॥ तिलपात्रं तिलपूरितं दक्षिणाशाहितं य
स्मै कस्मै ब्राह्मणाय तुभ्यमहं संप्रददे ॥ अस्य कर्मप्रति।
ष्ठासि० घृतपात्रं ब्राह्मणाय तुभ्यमहं संप्रददे ॥ अस्य कर्म०
स्तुनानिशिक्तं परिपूर्णार्थं ॥ भूयसीदक्षिणा नानागोत्रे।

४४
ग्र०

न्यो ब्राह्मणेभ्यो दक्षिणां संपरदे ॥ अस्य कर्मणो विधेर्यन्न्यूनमति
रिक्तं तत्सर्वं भवतां ब्राह्मणानां वचनात् ॥ श्रीकर्मगद्दे
वताप्रसादात् ॥ सर्वं परिपूर्णमस्तु ॥ कर्पूरआरार्त्तिकं
प्रदक्षिणागमनं ॥ उत्सावेतन्धूषाष्टियुन्मे थामन [illegible] स्रहु
वीरहुणो बृहस्पचोदनौस्वस्तिवयमानस्यप्रहुणान्गछत
म् ॥ १ ॥ यत्र आयातत्र ॥ आपो हि ष्ठा मयोभुवस्तान ऊर्जे
दधतुनः ॥ महेरणाय चक्षसे ॥ १ ॥ यो वः शिवतमो रसस्त

सं०
४४

स्य भाजयतेह नः ॥ उशतीरिव मातरः ॥ २ ॥ तस्मा अरंगमाम
वो यस्य क्षयायः ॥ जिन्वथ आपो जनयथा च नः ॥ ३ ॥ त्राता
रमिंद्रमवितारमिंद्रं हुवेहुवे सुहुवं शूरमिंद्रं ह्वया
मि शक्रं पुरुहूतमिंद्रंः स्वस्ति नो मघवा धात्विन्द्रः ॥ ४ ॥
वरुणस्योत्तंभ ॥ ५ ॥ नगप्रणेतर्न्नगसत्त्वराधोन्नगेमांधिय
मुद्वाददं नः ॥ नगप्र[illegible] ॥ नो जनय गोभिरश्वैर्नगप्रनृभि
र्नृवंतः स्याम ॥ ६ ॥ इदमापः प्रवहतावद्यं च मलं च यच्च

४५
श्र०

भिदुद्रोहानृतं यच्च शेपे ऽभीरुणम्॥ आपो मा तस्मादेन
सः पवमानश्च मुंचतु॥७॥ समुद्राय त्वा वाताय स्वाहा स
रिराय त्वा वाताय स्वाहा॥ अनाधृष्याय त्वा वाताय
स्वाहा प्रतिधृष्याय त्वा वाताय स्वाहा॥८॥ [illegible]
॥ अवस्यवे त्वा वाताय स्वाहा शिमिदाय त्वा वाताय स्वा
हा॥५॥ पुनंतु मा देवजनाः पुनंतु मनसा धियः पुनंतु वि
श्वा भूतानि जातवेदः पुनीहि मा॥९॥ आप्यायस्व समेतु

सा०
४५

ते विश्वतः सोम वृष्ण्यम् भवा वाजस्य संगथे॥१०॥ पंच नद्यः सर
स्वतीमपियंति सस्रोतसः। सरस्वती तु पंचधा सो देशे ऽभव
त्सरित्॥११॥ शिरो मे श्रीर्यशो मुखं त्विषिः। केशाश्च श्मश्रू
णि॥ राजा मे प्राणो अमृतं सम्राट् चक्षुर्विराट् श्रोत्रम्॥१२॥
जिह्वा मे भद्रं वाङ् महो मनो मन्युः॥ स्वराड् भामः मोदाः प्रमोदा
अंगुलीरंगानि मित्रं मे सहः॥१३॥ बाहू मे बलमिंद्रिय
ं हस्तौ मे कर्म वीर्यम्॥ आत्मा क्षत्रमुरो मम॥१४॥ पृष्ठी

४६
अ०२०

मेराष्ट्रमुदरंयशःग्रीवाश्चश्रोणी॥ऊरूअरत्नीजानुनीवि
शोमेऽङ्गानिसर्वतः॥२५॥नाभिर्मेचित्तंविज्ञानंपायुर्मेऽप
चितिर्भसत्॥आनंदनंदावांडौमेभगःसौभाग्यंपसः
जंघाभ्यांपद्भ्यांधर्मोस्मिविशिराजाप्रतिष्ठितः॥२६॥देवस्य
त्वासवितुःप्रसवेश्विनोर्बाहुभ्यांपूष्णोहस्ताभ्याम्॥सर
स्वत्यैवाचोयंतुर्यंत्रियेदधामिबृहस्पतेष्ट्वासाम्राज्येनाभि
षिंचाम्यसौ॥२७॥देवस्यत्वासवितुःप्रसवेश्विनोर्बाहु।

सो०२

४६

भ्यांपूष्णोहस्ताभ्याम्॥सरस्वत्यैवाचोयंतुर्यंत्रेणाग्नेः॥साम्रा
ज्येनाभि[illegible]षिंचामि॥२८॥देवस्यत्वासवितुःप्रसवेश्वि
नोर्बाहुभ्यांपूष्णोहस्ताभ्याम्॥अश्विनोर्भैषज्येनतेजसेब्र
ह्म।।।वर्चसायाभिषिंचामिसरस्वत्यैभैषज्येनवीर्यायान्ना
द्यायाभिषिंचामींद्रस्येंद्रियेणबलायश्रियैयशसेभिषिं
चामि॥२९॥सर्वेषांवाएषवेदानांरसोयत्सामसर्वेषामेवै
नमेतद्वेदानांरसेनाभिषिंचतिपाप्मानंवर्तिनेनब्राह्म

४०

लोनिषिंचति ब्रह्मवै पालाशो ब्रह्मणैवैनमेतदभिषिंच।
ति यद्वेव कल्यांपुरोति प्राणोवे कल्यो अमृतमु वै प्राण
अमृतेनैवैनमेतदभिषिंचति ॥ २५ ॥ अमृता अभियो स
स्क ॥ स्वस्ति न इन्द्रो वृ० ॥ श्रीश्च० ॥ दक्षिणना उदैक उपद
धातिन देता: पुन्यालक्ष्मी दक्षिणातोदभ्य इ। ति तस्माय।
स्य दक्षिणतो लक्ष्म नवाति तें पुण्या लक्ष्मीकं इत्याचक्ष।
त ॥ उत्तरत स्त्रिया उत्तरत आयतना यस्त्रीत त्कृतमेवपु

सो०

४७

रस्तात्वैवेना उपदध्याद्यच्चौहे व शिरस्तद्देवकृतु पाज्ञिका
येना: पुण्यालक्ष्मीमुषितो धत्ते नु स्माद्य सुखेन लक्ष्म नव्रु।
तिदं पुण्यालक्ष्मीक इत्याचक्षते ॥ २ ॥ मंत्रार्थाः सफलाः संतु
पुर्णा संतु मनोरथा ॥ शत्रुणां बुध्वनाशोस्तु मंत्राणामुदय।
स्तव। ऋग्वेदो यजुर्वेदस्साम वेदो अथर्वण ब्रह्मवाक्यश।
दानि संपूर्नं। तिन व्रशाचवान् ॥ आहुता विप्रदत्ते भुनिसंवं।
दंति येन राचत्वारो वर्द्धते लक्ष्मी ॥ आयुकीर्ति यशो बलं

५८
ग्र०१

१ बहुपुत्रं बहुधनं चायुष्यं चास्तु ॥ इति श्रीनवग्रहसु।
खशांतियज्ञासंपूर्णम् ॥ ८० संवत् १८७९ शाके १७४४ जे
ष्ट शुक्ल ७ चंद्रदिने श्रीरस्तु कल्याणमस्तु ॥ लिषतं ब्रा
ह्मणो तीरंमजैतारणरानागनगरमध्ये पुं॰ द्वेणीवल्लभ।
जिमेडतावालोरीके वाचेनी॰ रांमरांमरांम ० रांमरांम